

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref
20/5947

Vår ref
20/1677-4

Dato
14. januar 2021

Høringsbrev - Endringer i prosessregelverket - signaturløsninger, forkynnelse mv.

1. Hva saken gjelder

Det vises til høringsbrev datert 18. desember 2020 som inneholder forslag til endringer i prosessreglene. Forslagene tar utgangspunkt i reglene som er fastsatt i den midlertidige lov av 26. mai 2020 nr. 47 som gjelder håndteringen av covid-situasjonen i domstolene. Forslaget er at enkelte regler som i dag er midlertidige også skal kunne gjelde i en normalsituasjon. Det er lagt til grunn i høringen at dersom enkelte eller flere av de midlertidige reglene ikke gjøres permanente, kan det medføre et behov for å forlenge den midlertidige loven ut over 1. juni 2021 på enkelte punkter.

Landbruks- og matdepartementet har ansvar for jordskifteloven. Jordskifteloven har nær sammenheng med tvisteloven og domstolloven. Forslagene vil derfor ha betydning for praktiseringen av jordskifteloven. Landbruks- og matdepartementets uttalelse tar utgangspunkt i dette.

2. Forslag til endringer i jordskifteloven

Den midlertidige loven § 6a og 6b gir regler om utvidet adgang til skriftlig behandling i jordskifteretten i følgende tilfeller:

- I. ved tvist om grenser mv., jf. jordskifteloven kapittel 4
- II. ved drøfting av forslag til jordskifteavgjørelse, jf. jordskifteloven § 6-21 og
- III. ved drøfting av forslag til fastsetting av grenser mv. der det ikke er tvist, jf. jordskifteloven § 6-22.

I høringsnotatet er det vist til at bl.a. Domstoladministrasjonen mener at reglene bør bli permanente. Enkelte jordskifteretter har også uttalt seg om spørsmålet i forkant av høringen, og gir i den forbindelse uttrykk for litt delte meninger mht. om reglene bør bli permanente.

I høringsnotatet foreslår Justis- og beredskapsdepartementet at reglene blir permanente. Forslagene til endringer av hhv. jordskifteloven §§ 6-1, 6-21 og 6-22 innebærer samtidig at de nye permanente reglene utvides noe ut over innholdet i dagens midlertidige regler. Det foreslås at:

- i. Jordskifteloven § 6-1 annet ledd endres slik at den skal vise til tvisteloven § 9-9. Forslaget vil innebære at reglene om skriftlighet vil gjelde alle sakstyper etter jordskifteloven, ikke bare ved tvist om grenser mv. Forslaget forutsetter at partene er enige om at behandlingen skal være skriftlig.
- ii. Jordskifteloven §§ 6-21 og 6-22 endres slik at jordskifteretten kan fastsette skriftlig behandling selv om partene ikke har gitt samtykke til det.

I tilknytning til forslaget som er skissert i **punkt i.**, vil Landbruks- og matdepartementet peke på at det er viktig å legge til rette for fleksible og effektive løsninger for saksavviklingen. Hvis jordskifterettene og partene sammen har et valg mellom muntlig og skriftlig behandling, kan det bidra til redusert ressursbruk til beste for både partene og samfunnet. Hvis reglene om skriftlighet blir permanente, bør det derfor som et utgangspunkt åpnes for at skriftlig behandling er mulig uavhengig av sakstype selv om enkelte sakstyper trolig er mindre egnet for skriftlig behandling enn andre. Landbruks- og matdepartementet mener at jordskifterettens egen vurdering av behovet i den konkrete saken, sammenholdt med partenes syn på spørsmålet om skriftlighet bør være avgjørende for valget mellom skriftlig eller muntlig behandling. Forslaget til endring legger til rette for dette, og Landbruks- og matdepartementet tilrår forslaget.

Landbruks- og matdepartementet slutter seg også til forslaget om at det skal være mulig å gjennomføre skriftlig behandling ved fremleggelse av forslag til hhv. jordskifteløsning (jordskifteloven § 6-21) og ved fastsetting av grenser mv. hvor det ikke er tvist (jordskifteloven § 6-22), se **punkt ii.** over. Dette er en videreføring av dagens midlertidige regler.

I høringsnotatet er det dessuten foreslått en endring som innebærer at jordskifteretten skal kunne fastsette skriftlig behandling selv om partene ikke er enige om det. Landbruks- og matdepartementet ser at dette gir retten mulighet til å tilpasse behandlingen av saken på en effektiv måte, og har for så vidt ikke innvendinger mot at dette bør være en mulighet. Vi vil likevel anta at det stort sett vil være upraktisk å kreve skriftlig behandling i disse tilfellene uten at partene er enige. Reglene om plikt til å legge fram forslag til jordskifteløsning og forslag til fastsetting av grenser når partene ikke er i tvist er spesialregler i jordskifteloven som skal sikre gode omformingsprosesser. Muntlig behandling av spørsmålene legger til rette for stor grad av aksept for det endelige resultatet, og tar også høyde for at jordskifterettene har mange selvprosederende parter. Vi antar at skriftlig behandling mot partenes vilje sjelden vil være egnet til å løse de utfordringene jordskifteretten står overfor i denne

sammenhengen. Vi reiser derfor spørsmål ved om det er behov for en slik endring, men mener samtidig at det vil være viktig å legge stor vekt på jordskifterettens praktiske erfaringer og råd i høringen i denne sammenhengen.

3. Signaturløsning, avsigelse av rettslige avgjørelser og forkynningsformer

Justis- og beredskapsdepartementet har i høringsnotatet reist spørsmål ved om de midlertidige reglene om undertegning (signaturløsninger), om avsigelse av rettslige avgjørelser og mulighetene for digital eller telefonisk forkynning skal gjøres permanente.

Landbruks- og matdepartementet er enig i at dette er regler som kan gjøre avviklingen også av saker etter jordskifteloven mer effektiv. Vi oppfatter reglene som praktiske virkemidler som også bør tas i bruk i domstolene. Vi vil tilrå at reglene gjøres permanente og innarbeides i hhv. domstolloven og tvisteloven slik at enten jordskifteloven § 2-2 eller § 6-1 gjør reglene anvendelige også for jordskifterettene.

Vi vil tilføye at dagens permanente regel om postforkynning av jordskifterettens avgjørelser bidrar til å forlenge saksbehandlingstiden i alle typer saker etter jordskifteloven. Se bl.a. om dette i rapport avgitt 16. september 2019 fra jordskifterettsleder Øystein Bjerva til Domstolkommisjonen. I tider med mer bruk av hjemmekontor, er også digitale løsninger godt egnet til å nå fram til parter og prosessfullmektiger på en egnet måte. Siden mange av partene i sak etter jordskifteloven er selvprosederende, er de ikke registrert i Aktørportalen. En del av disse kan likevel nås digitalt gjennom Altinn og andre digitale løsninger.

4. Fjernmøter

Landbruks- og matdepartementet har merket seg at Justis- og beredskapsdepartementet i denne omgang ikke foreslår å innføre generelle permanente regler om å utvide muligheten for fjernmøter. Det er bl.a. vist til at det ikke er gjort noen systematisk utredning av reglene om fjernmøter og fjernavhør, og heller ikke av hvilke helhetlige virkninger økt bruk av fjernmøte fører til. Justis- og beredskapsdepartementet ber derfor om synspunkter på å forlenge de midlertidige hjemlene for fjernmøter ut over 1. juni 2020 dersom situasjonen med covid-19 tilsier det. Landbruks- og matdepartementet slutter seg til denne tilnærmingen.

I høringsnotatet foreslås det en endring i tvisteloven § 19-3 første ledd annet punktum som gjelder rådslagning i saker som behandles med meddommere. Forslaget innebærer at det vedtas en permanent regel om at rådslagningen kan skje ved fjernmøte. Landbruks- og matdepartementet legger til grunn at det kan bidra til en mer effektiv avvikling av sakene at rådslagningen kan skje som fjernmøte. Dette vil også gjelde ved behandling av saker etter

jordskifteloven. Landbruks- og matdepartementet mener imidlertid at det bør vurderes om det bør framgå av loven hvem som tar stilling til om fjernmøteteknikken skal brukes. Det bør også tas stilling til om beslutningen om dette kan brukes som ankegrunn.

Med hilsen

Hanne Klægstad (e.f.)
avdelingsdirektør

Ingrid Aasen
fagdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Akershus og Oslo jordskifterett
Aust-Agder jordskifterett
Finnmark jordskifterett
Glåmdal jordskifterett
Haugalandet og Sunnhordland jordskifterett
Hedemarken og Sør-Østerdal jordskifterett
Helgeland jordskifterett
Indre Hordaland jordskifterett
Indre Sogn jordskifterett
Lista jordskifterett
Lofoten og Vesterålen jordskifterett
Marnar jordskifterett
Nedre Buskerud jordskifterett
Nedre Telemark jordskifterett
Nord- og Midhordland jordskifterett
Nordfjord jordskifterett
Nord-Gudbrandsdal jordskifterett
Nordmøre jordskifterett
Nord-Troms jordskifterett
Nord-Trøndelag jordskifterett
Nord-Østerdal jordskifterett
Ofoten og Sør-Troms jordskifterett
Romsdal jordskifterett
Salten jordskifterett
Sunnfjord og Ytre Sogn jordskifterett
Sunnmøre jordskifterett
Sør-Rogaland jordskifterett

Sør-Trøndelag jordskifterett
Valdres jordskifterett
Vestfold jordskifterett
Vestoppland og Sør-Gudbrandsdal jordskifterett
Østfold jordskifterett
Øvre Buskerud jordskifterett
Øvre Telemark jordskifterett